



## **VERKLARING 5**

### **INZAKE**

#### **OVERLEG OVER BREED AKKOORD 2020-2023**

De Centraal Dialoog heeft in zijn vergadering van 1 juli jl. met belangstelling kennisgenomen van de voortgangsbrief 'Ujkpunt bestaanszekerheid Caribisch Nederland', die op 27 juni jl. is toegezonden aan de Tweede Kamer. In zijn brief van 8 juli 2019 aan de staatsecretaris van SZW heeft hij een (eerste) reactie daarop gegeven (zie bijlage 1).

Tevens is door de vertegenwoordigers van het Bestuurscollege meegedeeld dat het Bestuursprogramma (in vervolg op het eerder overeengekomen coalitieakkoord in de zomermaanden te verwachten is.<sup>1</sup> Zij hebben ook toegezegd dat daarin het belang van de Centraal Dialoog zal worden aangegeven.

En tenslotte heeft de programmamanager van het Bestuursakkoord op 1 juli jl. in de CD een toelichting gegeven op de stand van en de vooruitzichten voor de uitvoering daarvan.

Op basis van dit alles heeft de CD besloten om in het najaar overleg te starten over een breed 'Akkoord 2020-2023' voor Bonaire, waarmee gekomen kan

---

<sup>1</sup> BONHATA, BBE, BHG, USIBO, Kamer van Koophandel en de vice-voorzitter van de CD hebben eerder desgevraagd schriftelijke input geleverd daarvoor.

worden tot een consistent sociaal-economisch beleid met breed draagvlak.<sup>2</sup>  
Dat zou voor Bonaire een unicum zijn in positieve zin. Het spreekt voor zich dat daar waar in een dergelijk akkoord de verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid aan de orde is, hierover afstemming zal plaatsvinden.

De CD spreekt zijn vertrouwen uit in het komende overleg.

Vastgesteld en getekend op 4 juli 2019,

*voorzitter:*

Edison Rijna (gezaghebber)

*vice-voorzitter:*

Jan-Willem van den Braak

*namens OLB:*

Nina den Heyer (gedeputeerde)

Elvis Tjin Asjoe (gedeputeerde)

*namens BONWA:*

Karel Visser (penningmeester)

*namens USIBO:*

Nilco Rollan (vice-voorzitter)

*namens KvK:*

Huub Groot (voorzitter)

*namens BBE:*

Eddy Carillo (voorzitter)

*namens BHG:*

Muys Cieremans (voorzitter)

---

<sup>2</sup> Van de zijde van de Raad van Overleg Werkgevers (ROW), bestaande uit de in de CD vertegenwoordigde werkgeversorganisaties, is reeds een inputnotitie d.d. 29 mei 2019 aan de CD gezonden.



Mevrouw. T. van Ark  
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Kralendijk, 8 juli 2019

Geachte mevrouw van Ark,

De Centraal Dialoog Bonaire heeft in zijn vergadering van 4 juli jl. met belangstelling kennisgenomen van de voortgangsbrief 'Ijkpunt bestaanszekerheid Caribisch Nederland' van 27 juni jl. Graag wil de CD een (eerste) reactie geven op deze belangrijke brief.

Zij heeft vooraf en voor één keer met uw welnemen een *cri de coeur*: Er bestaat op het eiland van vele zijden een gevoel van frustratie over een gebrek aan inzet en consistent beleid van de zijde van de overheden ten aanzien van het eiland. Mede daardoor is er ook een breed gevoel dat inspanningen en betrokkenheid van het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties onvoldoende tot hun recht kwamen c.q. dat van hun kennis en inzichten over de lokale situatie te weinig gebruik werd gemaakt.

Des te verheugender is het dat door U en de staatssecretaris van Koninkrijkszaken, breed gesteund door het parlement, een duidelijke en herkenbare inzet wordt gepleegd.

Ook uw steun vorig jaar om te komen tot een start van de Centraal Dialoog waarderen wij in dat licht ten zeerste, zoals U ook uitsprak in uw brief van 9 mei 2018 aan het Bestuurscollege, o.a. dat *'een lokaal platform voor sociaaleconomische thema's kan bijdragen aan het tot stand brengen van positieve ontwikkeling en impulsen op vraagstukken die op Bonaire spelen. Het goed functioneren van een dergelijk overleg is van groot belang voor overheid (lokaal en nationaal) en maatschappelijke organisaties (waarbij ik vooral doel op vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers)'*.

We willen U daarom vragen deze positie te bevestigen en de CD te consulteren bij alle belangrijke beleidsvoornemens van uw ministerie.

Dat in deze 'Zoutpandialoog', die inmiddels volop functioneert, ook al het een en ander gebeurd is, moge blijken uit de website, waarnaar wij graag verwijzen (zie [www.centraaldialoogbonaire.nl](http://www.centraaldialoogbonaire.nl)).

Op 4 juli is in de CD tevens een Verklaring ondertekend met de aankondiging van overleg in het najaar om tot een gezamenlijk 'Breed Akkoord 2020-2023' te komen (zie bijlage). Dit sluit naar ons gevoel goed aan op uw inzet en die van het Bestuurscollege.

Wij spreken in het licht van dit alles de hoop en wens uit dat U mogelijkheid vindt om uiterlijk begin 2020 een vergadering van de Centraal Dialoog bij te wonen, waarmee wij daadwerkelijk een gezamenlijke start van een nieuwe periode in onze betrekkingen én de ontwikkeling van Bonaire kunnen markeren!

Dit alles gezegd zijnde, gaan wij graag nader in op uw brief van 27 juni jl. De CD is verheugd over deze brief, na de eerste stap vorig jaar met het kabinetsstandpunt over het Regioplanrapport. Hiermee wordt immers een tweede stap gezet op weg naar een volwaardig sociaal minimum op de BES-eilanden, waarvan de wenselijkheid al is aangegeven in CD-Verklaring 4 van 18 april jl.

Wij hebben ook kennisgenomen van het debat in de Tweede Kamer van 2 juli jl., waarin (opnieuw) brede steun bleek te bestaan voor deze aanpak. Kortom: er is gelukkig meer bestuurlijk draagvlak dan ooit voor verdere stappen. Daarover is de CD verheugd en zij wil daaraan ook graag bijdragen.

Tussen wat op Bonaire thans minimaal noodzakelijk is en de in uw brief voor Bonaire vastgestelde ijkpunten ligt overigens een grote afstand, ter overbrugging waarvan forse kostenreducties noodzakelijk zijn. Wij verwijzen met instemming in dit verband naar de op 4 juli jl. Kamerbreed aangenomen motie-Kuiken over de door de relevante departementen te leveren inzet hiervoor. Wij wachten ook met spanning de komende kabinetsbrief ter zake af, zoals gevraagd door de Tweede Kamer

Wat ontbreekt is een termijn waarbinnen de aangekondigde maatregelen, voornamelijk aan de kostenkant, hun beslag moeten krijgen. Deze termijn zou naar het oordeel van de CD zo kort mogelijk moeten zijn. Onze vraag is derhalve wat U een maximaal aanvaardbare termijn acht.

Zo lang alle maatregelen niet zijn geconcretiseerd en geïmplementeerd, dekken de ijkpuntbedragen derhalve niet de minimale kosten van het bestaan. De CD zou in dit kader graag vernemen of aan deze lacune door middel van flankerend beleid of anderszins zo veel mogelijk wordt tegemoet gekomen. Dat zou uiteraard gewenst zijn om onacceptabele schrijnende sociale situaties onder met name gezinnen met kinderen en ouderen tegen te gaan. De CD constateert in dit verband met instemming dat door de voorgenomen verhogingen van de kinderbijslag deze het niveau van Europees Nederland nadert wat betreft kinderen van 0-5 jaar. Dit betekent dat ook daarna nog een zekere opwaartse aanpassing in de rede ligt (overigens zonder daarbij leeftijdsafhankelijkheid te introduceren, gelet op uitvoerbaarheid). Inzet van fiscale maatregelen (verhoging van de belastingvrije som of anderszins) ten behoeve van de onderkant van de samenleving is en blijft nadrukkelijk een te overwegen optie.

Voor de financiering van een adequaat beschermingsniveau aan de onderkant is een florerend bedrijfsleven, met gemotiveerde werkgevers én werknemers van cruciaal belang. Daartoe verdienen dus ook economie en arbeidsmarkt hoge prioriteit (zie 'derde spoor' in uw brief). Ook voor ondernemers zijn de vaste lasten hoog, hetgeen hun mogelijkheden om personeel aan te trekken niet onaanzienlijk beperkt. Het gaat dus niet alleen om aandacht voor nieuw maar evenzeer voor bestaand ondernemerschap. Zo werken we aan een mix van draagbare werkgeverslasten, redelijke nettolonen en maximale werkgelegenheid.

De CD is erkentelijk dat op enkele onderdelen van de brief de rol van de CD expliciet wordt genoemd.

Graag onderstreept de CD betrokken te willen zijn bij de verdere monitoring, concretisering en implementatie van de vele voornemens in de brief op alle drie genoemde sporen. Zij vraagt U op welke wijze en op welke momenten dit zal plaatsvinden.

In de brief wordt terecht geconstateerd dat verhogingen van het wettelijk minimumloon '*vooral op Bonaire een punt van aandacht*' vormen, gelet op de kostenconsequenties voor werkgevers. De CD onderstreept dan ook het door U aangegeven belang om deze goed te bespreken met partijen in de CD op basis van onafhankelijk onderzoek.

Dat dit overleg niet heeft plaatsgevonden met betrekking tot de voor 1 januari 2019 doorgevoerde verhoging en in samenhang daarmee de premieverlaging van werkgevers, en ook niet lijkt plaats te vinden met de reeds voor 1 januari

2020 aangekondigde verhoging, acht de CD in dat licht een gemiste kans. Zij vraagt met nadruk om alsnog met de CD te overleggen over mogelijkheden voor compenserend beleid.

Ik zou het bijzonder op prijs stellen om op korte termijn deze brief en de achtergronden daarvan namens de CD mondeling nader aan U toe te lichten.

Hoogachtend



Jan-Willem van den Braak  
vice-voorzitter

Een afschrift van deze brief zenden wij aan de staatssecretaris van Koninkrijkszaken, de Vaste Commissie voor Koninkrijkszaken van de Tweede Kamer en die van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Bijlage: CD-Verklaring 5 d.d. 4 juli 2019